

Iz povijesti Zavoda za bolesti zubi Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Specijalizacija iz Dentalne patologije

From the History of the Department for Dental Pathology of the School of Dental Medicine of the University of Zagreb. Specialization of Dental Pathology

Sažetak

Pri Stomatološkom fakulteteu Sveučilišta u Zagrebu od godine 1972. provodi se trodjelna specijalizacija koja je obuhvaćala područja dentalne i oralne patologije s parodontologijom. Od ukupno 148 polaznika, specijalistički ispiti položilo je 124 kandidata (77 žena i 47 muškaraca). Kao temeljnu specijalnost, dentalnu je patologiju odabralo 75 polaznika, oralnu patologiju 20, a parodontologiju 29 polaznika.

Odlukom Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske godine 1995., specijalizacija je razdijeljena u tri zasebne specijalizacije pod naslovom: "Dentalna patologija i endodoncija", "Oralne bolesti" i "Parodontologija", svaka u trajanju od tri godine.

Ključne riječi: Dentalna patologije, povijest, specijalizacija

Specijalizacija iz Dentalne patologije uvedena je godine 1972. kao dio trodjelne specijalizacije koja obuhvaća područje oralne patologije s parodontologijom. Ozakonjena je administrativnom odlukom tadašnjega Republičkog komiteta za zdravstvenu i socijalnu zaštitu pod nazivom "Dentalna i oralna patologija". Od toga se je doba specijalizacija provodila pri Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a polaznici su provodili 15 mjeseci staža pri Zavodu za dentalnu patologiju, sedam i pol mjeseci pri Zavodu za oralnu patolo-

giju, i sedam i pol mjeseci pri Zavodu za parodontologiju. Osim toga, raspored je propisivao i tri mjeseca oralne kirurgije, jedan mjesec stomatološke protetike, jedan mjesec dermatologije i jedan mjesec predavanja o pravilnoj prehrani. Ubrzo je postalo jasno da u predviđenom razdoblju nije moguće svladati potrebno znanje za sve tri struke pa je stručni stomatološki kolegij, u sastavu:

Prof.dr.sc. Vladimir Lapter, voditelj kolegija
Prof.dr.sc. Zvonimir Čupak
Prof.dr.sc. Zvonimir Kosovel

Dora Najžar-Fleger
Ivica Anić

Zavod za bolesti zubi
Stomatološkog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Acta Stomatol Croat
1997; 157—162

PREGLEDNI RAD
Primljeno: 18. ožujka 1997.
Received: March, 18. 1997

te tadašnjih predstojnika Zavoda Stomatološkog fakulteta:

Prof.dr.sc. Zdenko Njemirovskij, predstojnik Zavoda za dentalnu patologiju

Prof.dr.sc. Milutin Dobrenić, predstojnik Zavoda za oralne bolesti

Doc.dr.sc. Jelena Aurer-Koželj, predstojnica Zavoda za parodontologiju

dana 19. lipnja 1974. godine donio odluku o promjeni sadržaja specijalizacije unutar triju struka. Polaznik je tijekom primanja na specijalizaciju morao odlučiti koja će specijalistička grana biti temeljna. Tako je u temeljnoj grani morao provesti 15 mjeseci staža, a po sedam i pol mjeseci u ostalim dvjema granama. Osim takva rasporeda specijalističkoga staža predložena je i promjena naziva specijalizacije. Nakon nekog vremena tadašnji Sekretarijat prihvaća napatuk pa je specijalizacija godine 1974. preimenovana u "Dentalna i oralna patologija s parodontologijom". Ta je promjena tek ublažila razliku između ponuđenoga vremena i svakim danom sve obuhvatnijega gradiva. Postalo je jasno da je, zog razvoja struke, potrebno razdvojiti specijalizacije.

Zbog toga su 12. veljače 1988. tadašnje predstojnice svih triju Zavoda, prof.dr.sc.Dora Najžar-Fleger (Zavod za dentalnu patologiju), prof. dr. sc. Ana Cekić-Arambašin (Zavod za oralne bolesti) i prof.dr.sc.Jelena Aurer-Koželj (Zavod za parodontologiju), predale Stomatološkom fakultetu prijedlog da se specijalizacije razdvoje. Specijalizacija bi u svakoj grani, prema predloženoj programu, trajala 36 mjeseci, kao što je to uobičajeno kod ostalih stomatoloških specijalizacija. Uprava Fakulteta je nakon višekratnih rasprava Stručnoga kolegija, 29. srpnja 1988. dala prijedlog Republičkom komitetu za zdravstvenu i socijalnu zaštitu da se specijalizacije razdvoje na Dentalnu patologiju, Oralnu patologiju i Parodontologiju. No ništa se nije napravilo do završetka Domovinskog rata. Tek godine 1995. ministar prof.dr. Andrija Hebrang i Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske donose odluku kojom se do tada trojne specijalizacije razdvajaju na tri samostalne, svaka u trajanju od 36 mjeseci (čl. 115., stavak 3. i čl. 116., stavak 5. Zakona o zdravstvenoj zaštiti).

Nove specijalizacije se nazivaju:

- "Dentalna patologija i endodoncija"
- "Oralne bolesti"
- "Parodontologija"

Plan specijalizacije "Dentalne patologije i endodoncije" predviđa staž pri Zavodu za dentalnu patologiju od 26 mjeseci, a kružni dio specijalizacije obuhvaća 2 mjeseca oralne kirurgije, 2 mjeseca parodontologije, mjesec dana oralne patologije, mjesec dana stomatološke protetike, mjesec dana interne medicine i tri mjeseca godišnjih odmora raspoređenih tijekom tri godine trajanja staža. Plan specijalizacije i program rada predložio je prof.dr.sc. Jozo Šutalo, sadašnji predstojnik Zavoda za bolesti zubi, a od godine 1993. provodi se u sklopu Stomatološke klinike Kliničkoga bolničkog centra u Zagrebu. Potrebno je istaknuti da je velik zamah razvoju specijalizacije iz Dentalne patologije i endodoncije dao i osnutak Hrvatskog endodontskog društva godine 1993. koje se iste godine čvrsto povezalo s European Society of Endodontology. Društvo je proizašlo iz nekadašnje Sekcije specijalista dentalne i oralne patologije s parodontologijom. Zapadna europska dentalna učilišta počela su razvijati i prilagođavati zajedničke programe endodontske specijalizacije. Ona će, prema ovome što sada znamo, obuhvaćati i restorativnu stomatologiju. Kako hrvatski stomatolozi ne žele i ne smiju zaostajati za europskim tokovima, to je 1996. godine prof.dr.sc. Ivica Anić boravio pri Department of Cariology and Endodontology, School of Dentistry, University of Amsterdam gdje je stekao pregled načela zapadnoeuropskoga viđenja specijalizacije. Zato sada provodi prilagodbu našega programa vrlo kvalitetnim programom koji se provodi na Amsterdamskom sveučilištu, što će biti prijelazna faza dok se ne završi europski program specijalizacije.

Specijalizacija iz Dentalne i oralne patologije s parodontologijom od godine 1972. do 1997. u brojkama

Od godine 1972. do 1997. za specijalizaciju iz Dentalne patologije, oralne patologije s parodontologijom bilo je prijavljeno 148 kandidata, od koji je 83,78% položilo specijalistički ispit. Iako su obavljali dio staža na zagrebačkom Sveučilištu, 4 kandidata (2,70%) nisu tu i položili ispit. To su bili pristupnici koje je poslala tadašnja vojska (dva), pristupnik na studijskom boravku (jedan), i pristupnik na programu tehničke pomoći (jedan). Od specijalizacije je odustalo 13,5% pristupnika, i to: zbog osobnih razloga (petnaest), prelaska na drugu specijalizaciju (dva), ili zbog odlaska u inozemstvo (tri) (Tablica 1).

Tablica 1. Ukupan broj pristupnika specijalizaciji iz Dentalne i oralne patologije s parodontologijom

Table 1. Total number of the candidates on tripartite specialisation

Specijalizacija dentalne i oralne patologije s parodontologijom. 1972-1997		
	Broj	%
Položili specijalistički ispit	124	83,78
Dio staža bez položenog ispita	4	2,70
Odustali	20	13,52
Ukupno	148	100,00

Od 124 pristupnika koji su položili specijalistički ispit, bilo je ukupno 77 (62,10%) žena i 47 (37,90) muškaraca. Sredine iz kojih su pristupnici dolazili na specijalizaciju u Zagreb prikazane su u Tablici 2. Raspodjela pristupnika po gradovima iz kojih su upućeni prikazana u Tablici 3. Nakon godine 1988. Stomatološki odjel Medicinskog fakulteta u Rijeci samostalno provodi specijalizaciju.

Od 77 pristupnika iz grada Zagreba (Tablica 4) 42,86% pristupnika bilo je sa Stomatološkog fakulteta, 24,68% iz Stomatološke poliklinike, a 32,47% iz ostalih zdravstvenih ustanova (domovi zdravlja, bolnice, industrijske ambulante).

Raspodjela specijalizanata prema temeljnim strukama prikazana je u Tablici 5. Vidljivo je da se oko dvije trećine pristupnika opredijelilo za dentalnu patologiju, što i odgovara stvarnim potrebama stručnjaka toga profila u našoj državi. Ako razložimo odabir temeljne specijalizacije spram mjesta iz kojega su poslani na specijalizaciju, vidljivo

Tablica 2. Sredine iz koje su upućeni pristupnici koji su položili specijalistički ispit

Table 2. The geographic area from which origin the candidates who passed final examination of tripartite specialisation

Pristupnici specijalizacije Dentalne i oralne patologije s parodontologijom		
Sredina	Broj	%
Zagreb	77	62,19
Ostali hrvatski gradovi	38	30,65
Inozemstvo	9	7,26
Ukupno	124	100,00

Tablica 3. Broj kandidata na specijalizaciji po gradovima i državama

Table 3. The number of the candidates on tripartite specialisation and the place and states of the origin

Grad (država ili pokrajina)	Broj pristupnika
Zagreb	77
Split	6
Sisak	4
Osijek	3
Rijeka*	3
Čakovec	2
Karlovac	2
Koprivnica	2
Šibenik	2
Velika Gorica	2
Vinkovci	2
Zadar	2
Bjelovar	1
Otočac	1
Pula	1
Sinj	1
Slavonski Brod	1
Varaždin	1
Inozemstvo	
Grad (država ili pokrajina)	Broj pristupnika
Radenci (Slovenija)	1
Ljubuški (BiH)	1
B. Krupa (BiH)	1
Bihać (BiH)	1
Priština (Kosovo)	1
Đakovica (Kosovo)	1
Uroševac (Kosovo)	1
Bitola (Makedonija)	1
- (Libija)	1

* - od 1988. godine, Stomatološki odsjek Medicinskog fakulteta u Rijeci samostalno provodi specijalizaciju.

Tablica 4. Broj zagrebačkih pristupnika i ustanova koja ih šalje na specijalizaciju

Table 4. Number of candidates from Zagreb and the origin institutions

Zagrebački pristupnici trojne specijalizacije		
Ustanova	Broj	%
Stomatološki fakultet	33	42,86
Stomatološka poliklinika	19	24,68
Ostale zdravstvene ustanove	25	32,47
Ukupno	77	100,00

Tablica 5. Specijalizacija po temeljnim strukama

Table 5. Basic occupations of tripartite specialisation

Specijalizacija po temeljnim strukama		
Temeljna struka	Broj	%
Dentalna patologija	75	60,48
Parodontologija	29	23,39
Oralna patologija	20	16,13
Ukupno	77	100,00

je da su kandidati iz Zagreba (61,05%) i ostalih hrvatskih gradova (63,16%) podjednako izabirali dentalnu patologiju kao temeljnu specijalizaciju (Tablica 6). Taj postotak je nešto manji kod pristupnika iz inozemstva (ostalih republika tadašnje Jugoslavije) (44,44%). To ne čudi ako se zna da specijalizacija iz endodoncije zahtijeva vrhunski trenirane i izučene stručnjake. Napomenimo da je Hrvatsko endodontsko društvo jedini član European Society of Endodontology s područja bivše Jugoslavije, a za sada i jedina od zemalja bivšega istočnoga bloka. Za oralnu patologiju kao temeljnu specijalizaciju opredijelilo se je 12,99% pristupnika iz Zagreba, 18,42% iz ostalih hrvatskih gradova, a čak 33,33% pristupnika iz tadašnje Jugoslavije. To možemo objasniti slabijom medicinskom naobrazbom u tim dijelovima i većom potrebom za stručnjacima toga profila. Za parodontologiju kao temeljnu struku opredijelilo se je 25,97% kandidata iz Zagreba, 18,42% iz ostalih dijelova Hrvatske, a 22,22% kandidata iz inozemstva.

Od ukupnoga broja pristupnika sa Stomatološkog fakulteta u Zagrebu, 69,70% izabralo je dentalnu patologiju kao temeljnu struku. Od pristup-

Table 6. Sredina iz koje dolaze pristupnici i broj pristupnika s obzirom na temeljnu specijalizaciju

Table 6. Geographic area, and number of the candidates according to the basic occupation

Temeljna struka i sredina iz koje dolaze i broj pristupnika						
Temeljna struka (A)	Zagreb	%	Ostali hrvatski gradovi	%	Inozemstvo	%
Dentalna patologija	47	61,04	24	63,16	4	44,45
Parodontologija	20	25,97	7	18,42	2	22,22
Oralna patologija	10	12,99	7	18,42	3	33,33
Ukupno	77	100,00	38	100,00	9	100,00

Tablica 7. Odnos temeljne struke (A), broja i matične ustanove kod zagrebačkih pristupnika specijalizaciji

Table 7. The ratio among basic occupation, the number of the candidates from Zagreb and the origin institutes

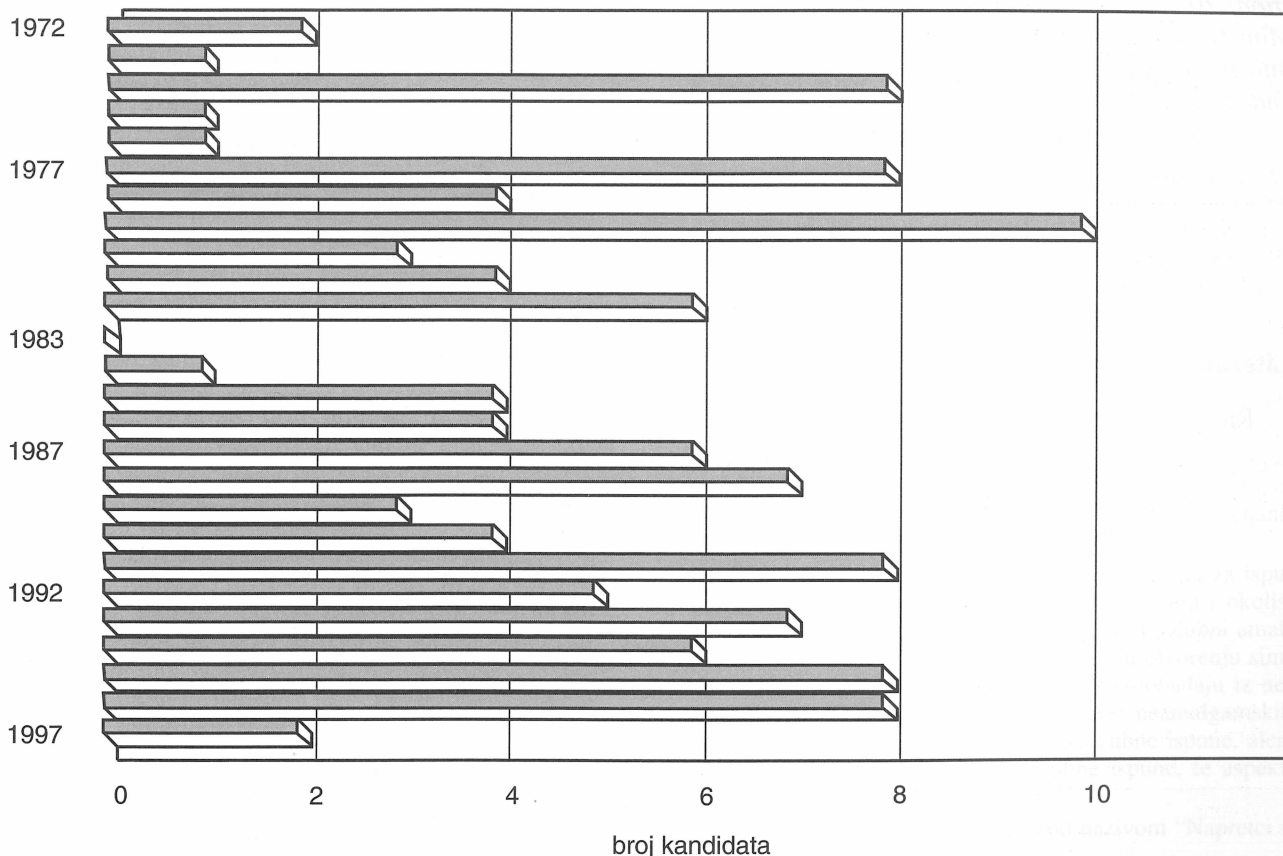
Temeljna struka - zagrebački pristupnici						
Temeljna struka (A)	Stom. fakultet	%	Stom. poliklinika	%	Ostale ustanove	%
Dentalna patologija	23	69,70	10	52,63	14	56,00
Parodontologija	5	15,15	7	36,84	8	32,00
Oralna patologija	5	15,15	2	10,53	3	12,00
Ukupno	77	100,00	38	100,00	9	100,00

nika sa Stomatološke poliklinike njih 52,63%, a iz ostalih zdravstvenih institucija 56% je izabralo dentalnu patologiju. Za parodontologiju kao temeljnu struku opredijelilo se je 15,15% pristupnika sa Stomatološkog fakulteta, 36,84% sa Stomatološke poliklinike, i 32% pristupnika iz ostalih zdravstvenih institucija. Oralnu patologiju kao temeljnu struku odabralo je 15,15% pristupnika sa Stomatološkog

fakulteta, 10,53% sa Stomatološke poliklinike, i 12% pristupnika iz ostalih institucija (Tablica 7).

U razdoblju od godine 1972. do 1997. specijalistički je ispit položilo 124 pristupnika (Slika 1). Broj položenih ispita bio je između jednog i 10 pristupnika u godini, s iznimkom godine 1983. kada nije polagan ni jedan ispit.

Položeni specijalistički ispiti
po godinama (n = 123)

Slika 1.

Figure 1.

FROM THE HISTORY OF THE DEPARTMENT FOR DENTAL PATHOLOGY OF THE SCHOOL OF DENTAL MEDICINE OF THE UNIVERSITY OF ZAGREB. SPECIALIZATION OF DENTAL PATHOLOGY

Summary

Since 1972, a postgraduate course on "Dental and oral pathology with periodontology" has been held in the School of Dental Medicine University of Zagreb. During this period 124 candidate have passed the final exam (77 female and 47 male) out of a total number of 148 of these candidates, 75 chose dental pathology as the basic specialisation, 20 chose oral pathology and 29 periodontology. In 1995. The Ministry of Health, Republic of Croatia divided the tripartite course into three autonomous postgraduate courses: "Dental pathology and endodontology", Oral Pathology" and "Periodontology".

Key words: *Dental pathology, history, specialization*

Adresa za dopisivanje:
Address for correspondence:

Prof.dr.sc. Dora Najžar-Fleger
Zavod za bolesti zubi
Stomatološki fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Gundulićeva 5
10000 Zagreb

Literatura

Rabljeni su podatci iz Arhiva Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.